

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/28/2016
Identifikačné číslo spisu: 8015201080
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8015201080.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a z členov senátu Mgr. Viliama Pohančeniča a JUDr. Eriky Čanádyovej v právnej veci žalobcu: W. Q., narodená XX. T., bytom B., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta 8 a 10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 8. septembra 2015, č. 51013-2/2015-BA, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. februára 2016, č. k. 2S 43/2015-17, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26. februára 2016, č. k. 2S 43/2015-17, m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej z 8. septembra 2015, č. 51013-2/2015-BA, z r u š u j e a v r a c i a vec žalovanej na ďalšie konanie.

Žalobkyni právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Rozhodnutie krajského súdu

Krajský súd v Prešove (ďalej v texte len „krajský súd“) rozsudkom z 26. februára 2016, č. k. 2S 43/2015-17 (ďalej v texte len „napadnuté rozhodnutie“ a „rozhodnutie krajského súdu“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie, z 8. septembra 2015, č. 51013-2/2015-BA (ďalej v texte len „rozhodnutie žalovanej“), ktorým Sociálna poisťovňa, ústredie, ako odvolací orgán, uznala námietku premlčania práva predpísať penále, ktoré sa viaže na poistné za obdobie február 2005 a podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2004 Z. z. o sociálnom poistení rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Prešov, číslo: 700-2710535715-GC04/15, z 11. marca 2015, zmenila tak, že penále predpísala len za obdobie marec 2005, apríl 2005, máj 2005, jún 2005, v sume 234,32 eur. Súčasne upravila v zmysle § 218 ods. 1 zákona č. 461/2004 Z. z. o sociálnom poistení prílohu napadnutého rozhodnutia tak, že v nej ponechala mesiace marec 2005, apríl 2005, máj 2005, jún

2005. Krajský súd účastníkom konania právo na náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd v napadnutom rozhodnutí skonštatoval, že podstatnou námietkou žalobkyne v žalobe je tá skutočnosť, že v súčasnej dobe nevykonáva živnosť od roku 1997, je na starobnom dôchodku a vzniesla podanou žalobou námietku premlčania penále za predchádzajúce obdobie s poukazom na uplynutie desaťročnej premlčacej lehoty.

Krajský súd mal za preukázané zo zisteného skutkového stavu, že žalobkyňa mala povinnosť uhradiť poistné a príspevky za mesiac február 2005, marec 2005, apríl 2005, máj 2005 a jún 2005 do príslušného ôsmeho dňa nasledujúceho mesiaca v súlade s ustanovením § 141 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 143 ods. 1 zákona o starobnom dôchodkovom sporení, ktorú povinnosť si žalobkyňa v uvedenej lehote nespĺnila.

Na základe preverenia Sociálnou poisťovňou, pobočkou Prešov, prvostupňový správny orgán zistil uvedenú skutočnosť a žalobkyňu vypočítal z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie a poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové poistenie príslušnú sumu penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma zaplatená v hotovosti. Ako vyplýva z prílohy, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, žalobkyňa ako samostatne zárobkovo činná osoba zaplatila poistné a príspevky, ktoré boli vypočítané za mesiac február, marec, apríl, máj a jún 2005 vo výške 58,58 eur na každý mesiac 23.06.2011, a tým sa dostala do omeškania, a to v trvaní 2 298 dní, čo sa týka penále za mesiac február 2005, v trvaní 2 267 dní, čo sa týka poistného za mesiac marec 2005, v trvaní 2 236 dní za mesiac apríl 2005, v trvaní 2 206 dní za mesiac máj 2005, v trvaní omeškania 2 176 dní za mesiac jún 2005. Na základe týchto skutočností prvostupňový správny orgán Sociálna poisťovňa Prešov predpísala žalobkyňu penále vo výške 292,90 eur, ktoré boli splatné do 15 dní odo dňa doručenia predmetného rozhodnutia z 11.03.2015.

Voči predmetnému rozhodnutiu žalobkyňa podala odvolanie s dôrazom na to, že momentálne nevykonáva živnostenskú činnosť, je starobnou dôchodkyňou a zároveň v odvolaní namietala premlčania penále vzhľadom k tomu, že uplynula desaťročná premlčacia doba.

Tieto skutočnosti však podľa žalovanej nemali vplyv na predpísané penále s poukazom na to, že rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu bolo vydané 11.03.2015. Žalovaná uznala právo premlčania vzťahujúce sa na mesiac február 2005, pretože uvedené poistené bolo potrebné zaplatiť v lehote do 08.03.2015. To žalovaná uznala ako námietku premlčania a túto časť penále v rámci odvolacieho rozhodnutia z výrokovej časti určujúcej výšku penále vypustila.

Tak ako odvolací správny orgán, aj krajský súd bol toho názoru, že každá fyzická a právnická osoba, ktorá je povinná platiť poistné, je povinná poistné odvádzať s poukazom na ustanovenie § 141 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, a to za každý kalendárny mesiac pozadu, ak tento zákon neustanovuje inak, a je povinná poistné zaplatiť do ôsmeho dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa platí poistné, ako to vyplýva z ustanovenia § 142 ods. 1 a § 143 ods. 1 citovaného zákona.

Podľa § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

S poukazom na ustanovenie § 240 ods. 2 citovaného zákona, ako aj vyššie citované ustanovenia, z

týchto jednoznačne vyplýva, že pokiaľ si povinnosť, ktorá je striktné stanovená v ustanovení § 141 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 143 ods. 1 citovaného zákona, fyzická alebo právnická osoba nesplní, je oprávnená sociálna poisťovňa predpísať penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania, ako to vyplýva z obsahu príslušných citovaných ustanovení § 240 ods. 1, 2 citovaného zákona.

Podľa názoru krajského súdu preto Sociálna poisťovňa, pobočka Prešov, ako prvostupňový správny orgán postupovala správne a v súlade so zákonom, keď žalobkyni predpísala penále v stanovenej výške za mesiace, ktoré žalobkyňa uvedené poistné a príspevky nezaplatila včas a v predpísanej výške.

S poukazom na akceptáciu námietky premlčania za mesiac február 2005 sa krajský súd s uvedeným postupom žalovanej v plnom rozsahu stotožnil, pretože pokiaľ bola splnená podmienka uznania premlčania desaťročnej premlčacej lehoty tak, ako to bolo v tomto prípade za mesiac február 2005. Žalovaná ako odvolací orgán pochybenie prvostupňového správneho orgánu vo výroku rozhodnutia týmto postupom napravila.

Čo sa týka samotného premlčania a predpísanej sumy penále, premlčacia doba jednoznačne vyplýva z ustanovenia § 147 ods. 1 s poukazom na splnenie podmienok v ustanovení § 147 ods. 2 a § 228 ods. 3 citovaného zákona, podľa ktorého bezpochyby vyplýva, že samostatne zárobkovo činná osoba je povinná prihlásiť sa na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie najneskôr do ôsmich dní od vzniku tohto poistenia a odhlásiť sa z tohto poistenia do ôsmich dní od zániku. V súlade s týmto ustanovením zárobkovo činné osoby vyplývajú aj príslušné povinnosti zaplata poistného a príspevkov tak, ako je to uvedené v zákone. Pokiaľ žalobkyňa nesplnila tieto povinnosti podľa § 241 ods. 1 zákona, správny orgán má v právomoci penalizovať uvedený postup a nesplnenie si povinnosti žalobkyne v zmysle zákona.

Ako vyplýva z administratívneho spisu, ktorý bol predložený žalovanou, žalobkyňa si túto povinnosť nesplnila ani podľa príslušných ustanovení § 293ap zákona č. 555/2007 Z. z. o sociálnom poistení, ktoré umožňovalo pokiaľ bola takáto povinnosť poistenca zaplatiť predpísané penále pred 01.01.2007 a fyzická osoba, alebo právnická osoba, si túto povinnosť odvodu poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie splnila do 31.01.2008, bolo možné na základe tohto ustanovenia zákona penále odpustiť. Zároveň ako vyplýva z ustanovenia § 293bl ods. 1 zákona v znení zákona č. 572/2009 Z. z., sociálna poisťovňa mala oprávnenie nepredpísať penále, alebo ich odpustiť, ak bolo uvedené penále povinnosť zaplatiť za obdobie pred 01.01.2010 a toto bolo zaplatené najneskôr do 30.04.2010. Ako vyplýva, bezpochyby žalobkyňa ani do 31.01.2008, ale ani do 30.04.2010 dlžnú sumu predpísaného poistného a príspevkov neuhradila. Túto sumu uhradila až 23.06.2011, z čoho jednoznačne vyplýva, že sociálna poisťovňa nemohla použiť ani uvedené ustanovenia zákona pre odpustenie predpísaného penále v prospech žalobkyne.

Penále, ktoré bolo predpísané žalobkyni, bolo predpísané v súlade s ustanovením § 240 ods. 1 a 2 citovaného zákona, pričom nebolo porušené ani ustanovenie § 293bl ods. 1 citovaného zákona, avšak ani predchádzajúce ustanovenie § 293ap citovaného zákona, pretože žalobkyňa ani v týchto lehotách, ktoré poskytoval zákon ako úľavu zákona, túto možnosť nevyužila a dlžnú sumu poistného a príspevkov nezaplatila ani do 30.04.2010.

S poukazom na uvedené skutočnosti mal krajský súd za to, že na základe dostatočne zisteného skutkového stavu prijal správny orgán správny právny záver, keď rozhodnutím z 11.03.2015 predpísal penále, pretože poistné a príspevky žalobkyňa za uvedené obdobie február 2005 až jún 2005 nezaplatila a žalovaná ako odvolací orgán v súlade s podanou námietkou premlčania predpísanej výšky penále odvolaniu žalobkyne rozhodnutím z 08.09.2015 vyhovel iba čiastočne, pretože žalobkyňa námietku premlčania podala aktívne iba za mesiac február 2005.

V súlade s preukázaným stavom postupovala žalovaná ako odvolací orgán plne v súlade so zákonom a zvyšnú sumu penále, ktorú je povinná žalobkyňa uhradiť, ponechala vo výrokovej časti a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdila.

V prejednávanej veci bolo nepochybné, že žalobkyňa poisťné a príspevky za obdobie február - jún 2005 včas, t. j. v zákonnej lehote podľa § 143 ods. 2 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nezaplatila, pričom dlžnú sumu zaplatila, ako vyplýva z prílohy, až 23.06.2011 a zároveň nevyužila ani úľavy zákona a dlžnú sumu poisťného a príspevkov neuhradila ani do 31.01.2008, resp. do 30.04.2010, rozhodli správne orgány správne.

Senát krajského súdu preskúmal podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku rozhodnutie žalovanej v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky Prešov, ako aj postup, ktorý predchádzal vydaniu napadnutých rozhodnutí v rozsahu a dôvodov uvádzaných v žalobe a po jednohlasnej porade senátu dospel k záveru, že dôvody uvádzané žalobkyňou v žalobe sú nedostatočné, aby predmetné rozhodnutia zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie a preto žalobu s poukazom na tento záver ako nedôvodnú zamietol.

Krajský súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a nakoľko žalobkyňa v konaní nemala úspech a žalovaná aj pri úspechu v konaní zo zákona nemá nárok na náhradu trov konania, rozhodol tak, že náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

II.

Odvolanie

Žalobkyňa podala v zákonnej lehote proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. februára 2016, č. k. 2S 43/2015-17, odvolanie (ďalej v texte len „podané odvolanie“), v ktorom sa domáhala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej v texte len „odvolací súd“) zrušil rozhodnutie krajského súdu a vec mu vrátil späť na ďalšie konanie.

V podanom odvolaní žalobkyňa uviedla, že žalobou podanou Krajskému súdu Prešov sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej Sociálnej poisťovne, ústredie, so sídlom v Bratislave č. 51013-2/2015 z 08.09.2015, v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky Prešov, č. 700-2710535715-GC04/15 z 11.03.2015.

V súdnom konaní žiadala uvedené rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť žalovanej na ďalšie konanie. Krajský súd v Prešove vyššie citovaným rozsudkom z 26.02.2016 jej žalobu zamietol. Svoj nesúhlas s týmto rozhodnutím súdu vyjadruje odvolaním proti citovanému rozsudku.

Ďalej žalobkyňa poznamenala, že voči zisteniu stavu veci súdom nemá výhrady. Výhrady má voči samotnému rozsudku. Rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu z 11.03.2015 jej bolo predpísané penále z dlžnej sumy poisťného z dôvodu, že poisťné za mesiace február, marec, apríl, máj a jún 2005 neodviedla včas. Proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa podala odvolanie, v ktorom vzniesla námietku premlčania.

Žalobkyňou uplatnená námietka bola čiastočne akceptovaná. Odvolací správny orgán vydal 08.09.2015 rozhodnutie, ktorým uznal námietku premlčania práva predpísať penále za obdobie február 2005 a prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu zmenil tak, že penále predpísal za marec, apríl, máj a jún 2005 v sume 234,32 eur.

Ani s týmto rozhodnutím žalovanej nemôže žalobkyňa súhlasiť. Rozhodnutie žalovanej bolo vydané 08.09.2015, t. j. v čase, kedy už uplynula 10-ročná lehota na predpísanie penále za obdobie marec až jún 2005.

Ďalej žalobkyňa v konaní pred správnymi orgánmi i pred súdom poukázala na to, že k zániku jej

živnostenského oprávnenia došlo dňom 21.02.2008. Od 01.01.2008 je dôchodkyňou a poberá len starobný dôchodok.

Žalobkyňa si je vedomá toho, že z jej strany došlo k oneskorenému zaplateniu poistného za obdobie február až jún 2005, v dôsledku čoho mala žalovaná oprávnenie požadovať penále. Jeho predpísanie však nie je možné v neobmedzenom čase. Keďže odvolací správny orgán vo veci rozhodol 08.09.2015, rozhodol po uplynutí 10-ročnej lehoty na predpísanie penále za obdobie marec až jún 2005.

Žalobkyňa doplnila podané odvolanie, v ktorom poukázala na to, že o ťažkom zdravotnom stave jej manžela bola sociálna poisťovňa informovaná so žiadosťou o odpustení penále. V prílohe zaslala rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov zo 04.01.2016, Lekársky posudok z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, Potvrdenie o trvalom vývode hrubého čreva po operácii nádoru, z Univerzitnej nemocnice Košice.

V závere žalobkyňa uviedla, že trvalé zdravotné následky jej manžela na 80% si vyžadujú zvýšené náklady na lieky, prepravu autom a zvýšenú opateru z jej strany.

III.

Vyjadrenie k odvolaniu

K podanému odvolaniu sa vyjadrila žalovaná a navrhla, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26. februára 2016, č. k. 2S 43/2015-17, potvrdil ako vecne správny.

Žalovaná vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedla, že žalobkyňa v odvolaní zo dňa 31. marca 2016 neuviedla také námietky ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie, číslo 51013-2/2015-BA, z 8. septembra 2015. Sociálna poisťovňa, ústredie, vo svojom rozhodnutí, ako aj v písomnom vyjadrení z 31. decembra 2015, ktoré podala v predmetnej veci Krajskému súdu v Prešove, podrobne objasnila skutkový a právny dôvod predpísania penále žalobkyni, ako samostatne zárobkovo činnéj osobe, za obdobie od marca 2005 do júna 2005, v celkovej sume 234,32 eur (po čiastočnom uznaní námietky premlčania za mesiac február 2005).

Sociálna poisťovňa naďalej zastáva právny názor, že penále za sporné obdobie bolo predpísané v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Sociálna poisťovňa sa pridrižiava vyjadrenia k žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia zo dňa 31. decembra 2015, ktoré zaslala krajskému súdu.

Žalobkyňa vznáša v odvolaní totožné námietky, ku ktorým sa už Sociálna poisťovňa, ústredie, vyčerpávajúco vyjadrila vo svojom vyjadrení z 31. decembra 2015. V predmetnom vyjadrení sociálna poisťovňa objasnila, že začiatok premlčacej doby sa počíta odo dňa splatnosti poistného na sociálne poistenie, pričom premlčacia doba je v zmysle § 147 zákona o sociálnom poistení desaťročná. Ak by sociálna poisťovňa uplatnila svoj nárok (pohľadávku na penále) po uplynutí tejto lehoty a povinná osoba by vzniesla námietku premlčania, sociálna poisťovňa by ju bola povinná uznať. V prípade žalobkyne takto odvolací orgán uznal námietku premlčania, ktorú vzniesla žalobkyňa v odvolacom konaní, čiastočne vo vzťahu k právu predpísať penále za mesiac február 2005, pretože k uplatneniu nároku sociálnou poisťovňou (t. j. k predpísaniu penále rozhodnutím) došlo až dňa 11. marca 2015, t. j. po uplynutí desaťročnej premlčacej doby odo dňa splatnosti poistného na sociálne poistenie (8. marec 2005). Penále za ostatné mesiace, t. j. marec 2005, apríl 2005, máj 2005 a jún 2005 však Sociálna

poist'ovňa, pobočka Prešov, predpísala pred uplynutím desaťročnej premlčacej lehoty, preto vo vzťahu k týmto obdobiam nemohla byť uznaná námietka premlčania. Pre plynutie premlčacej lehoty nemôže mať význam dátum vydania druhostupňového rozhodnutia, pretože týmto rozhodnutím odvolací orgán „len“ preskúmava zákonnosť prvostupňového rozhodnutia, resp. dôvodnosť vznesenej námietky premlčania podľa právneho stavu platného v deň vydania prvostupňového rozhodnutia. Týmto rozhodnutím si Sociálna poisťovňa, ústredie, neuplatnila svoj nárok, pretože predpísať penále (t. j. uplatniť právny nárok) je v zmysle § 178 ods. 1 písm. a/ bod 9 zákona o sociálnom poistení oprávnená len pobočka sociálnej poisťovne.

Skutočnosť, že žalobkyňa nemá od roku 2008 živnostenské oprávnenie a je iba poberateľkou starobného dôchodku, tak ako ani zvýšené výdavky na zdravotnú starostlivosť o manžela žalobkyne, nemôžu byť dôvodom na odpustenie penále, pretože zákon o sociálnom poistení také liberalizačné ustanovenie nepozná.

IV.

Konanie pred odvolacím súdom

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanom odvolaní žalobkyne podľa § 212 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku a postupom podľa § 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 250l ods. 2 prvá Občianskeho súdneho poriadku a § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku bez nariadenia pojednávania, keď deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na webovom sídle odvolacieho súdu (www.nsud.sk) dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho súdneho konania bolo preskúmanie zákonnosti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým krajský súd zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej, ktorým Sociálna poisťovňa, ústredie, ako odvolací orgán, uznala námietku premlčania práva predpísať penále, viažuce sa na poistné za obdobie február 2005 a podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2004 Z. z. o sociálnom poistení, rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Prešov, číslo: 700-2710535715-GC04/15, z 11. marca 2015, zmenila tak, že penále predpísala len za obdobie marec 2005, apríl 2005, máj 2005, jún 2005, v sume 234,32 eur. Súčasne upravila v zmysle § 218 ods. 1 zákona č. 461/2004 Z. z. o sociálnom poistení prílohu napadnutého rozhodnutia tak, že v nej ponechala mesiace marec 2005, apríl 2005, máj 2005, jún 2005.

Odvolací súd primárne v medziach odvolania preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho súdneho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovanej v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami žalobkyne a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovanej.

V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj zákonnosti preskúmaných rozhodnutí žalovaného správneho orgánu v oboch stupňoch odvolací súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis, na ktoré poukázal už súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku, a preto ich neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, orgánov územnej samosprávy ako i orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb ako i fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb.

Podľa § 244 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v správnom súdnictve sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov preskúmajú zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia súd skúma, či žalobou napadnuté rozhodnutie je v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, najmä s hmotnoprávnymi a procesnými administratívnymi predpismi.

V intenciách ustanovenia § 244 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku súd preskúma aj zákonnosť postupu správneho orgánu, ktorým sa vo všeobecnosti rozumie aktívna činnosť správneho orgánu, podľa procesných a hmotnoprávných noriem, ktorou realizuje právomoc stanovenú zákonmi. V zákonom predpísanom postupe je správny orgán oprávnený a súčasne aj povinný vykonať úkony v priebehu konania a ukončiť ho vydaním rozhodnutia, ktoré má zákonom predpísané náležitosti.

Najvyšší súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že súd v procese súdneho prieskumu podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§§ 247 a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi.

Podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu. Pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť. Predmetom preskúmania môže byť za podmienok ustanovených v odsekoch 1 a 2 aj rozhodnutie, proti ktorému zákon nepripúšťa opravný prostriedok, ak sa stalo právoplatným. (§ 247 ods. 2, 3 O.s.p.).

Súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu je určený rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ktorými žalobca namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.).

V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym

orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

Ak správny orgán podľa osobitného zákona rozhodol o spore alebo o inej právnej veci vyplývajúcej z občianskoprávných, pracovných, rodinných a obchodných vzťahov (§ 7 ods. 1) alebo rozhodol o uložení sankcie, súd pri preskúvaní tohto rozhodnutia nie je viazaný skutkovým stavom zisteným správnym orgánom. Súd môže vychádzať zo skutkových zistení správneho orgánu, opätovne vykonať dôkazy už vykonané správnym orgánom alebo vykonať dokazovanie podľa tretej časti druhej hlavy (§ 250i ods.2 O.s.p.).

Do uvedenej právnej normy bola transformovaná požiadavka tzv. „plnej jurisdikcie“ ako atribútu práva na spravodlivý proces, v zmysle ktorej súd pri svojom rozhodovaní nesmie byť obmedzený v skutkových otázkach len tým, čo vo veci zistil správny orgán, a to ani čo do rozsahu vykonaných dôkazov, ani ich obsahu a hodnotenia zo známych hľadísk závažnosti, zákonnosti a pravdivosti. Súd teda celkom samostatne a nezávisle hodnotí správnosť a úplnosť skutkových zistení zadovaných správnym orgánom, a ak pritom zistí skutkové, či (procesné) právne pochybenia, môže v zrušujúcom rozhodnutí správnemu orgánu uložiť povinnosť na ich odstránenie, nahradenie alebo doplnenie, alebo tak urobí sám.

Odvolačný súd zistil, že súd prvého stupňa v danej veci v procese súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia žalovanej nepostupoval v zmysle procesných pravidiel zákonodarcom nastolených v druhej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku citovaných vyššie, keď súdny prieskum napadnutého rozhodnutia žalovanej nevykonal v rozsahu žalobných námietok v dostatočnom rozsahu. Odvolací súd po vykonaní súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia žalovanej pri aplikácii zákonnej úpravy zákona o sociálnom poistení dospel k inému záveru ako súd prvého stupňa, a to že žalobné námietky žalobkyne boli spôsobilé zvrátiť posúdenie jej zodpovednosti za neuhradenie dlžného poistného riadne a včas, v dôsledku čoho jej bola uložená povinnosť zaplatiť penále za dlžné obdobie.

V.

Právne posúdenie odvolacím súdom

Podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

V zmysle čl. 1 ods. 1 prvá veta ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Základnou premisou materiálneho právneho štátu prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, ako aj každý jednotlivец musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Ústavný súd SR princíp materiálneho právneho štátu prezentoval v právnom názore: „V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasť okrem iných stelesnené princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodiť z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôraz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorými boli priznané“ (ÚS 17/1999, Nález z 22. septembra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 365; zhodne I. ÚS 44/1999, Nález z 13. októbra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 382, I. ÚS 10/98“ (I. ÚS 54/02. Nález z 13. novembra 2002. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 2002- II. polrok, s. 750).

Z uvedeného vyplýva, že pre zabezpečenie materiálneho právneho štátu je povinnosťou mocenských orgánov štátu konať a rozhodovať v súlade so zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Z uvedeného článku ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Vplyvom ústavy dochádza k vsunutiu jej obsahovo-hodnotových vlastností do všeobecných pojmov zákona tak, aby bol zabezpečený ústavne konformný výklad. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je súčasťou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Práve tu je ťažisko činnosti správneho súdnictva, pretože dikcia zákona nemôže byť interpretovaná izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

Podľa čl. 6 ods. 1 veta prvá Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva treba pojmy „trestné obvinenie“ a „práva a záväzky občianskej povahy“ pokiaľ ide o rozsah aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 Dohovoru vykladať autonómne od ich definovania vo vnútroštátnom právnom poriadku členských štátov dohovoru (pozri napr. rozsudok Neumeister v. Rakúsko z júla 1976).

Napokon aj Odporúčanie výboru ministrov č. R(91) pre členské štáty o správnych sankciách, ktoré bolo schválené Výborom ministrov z 13. februára 1991 na 452. zasadnutí zástupcov ministrov, odporúča vládam členských štátov, aby sa vo svojom práve aj praxi riadili zásadami, ktoré vyplývajú z tohto odporúčania. Pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti tohto odporúčania, je v ňom uvedené, že sa vzťahuje na správne akty, ktorými sa ukladá postih za správanie, ktoré je v rozpore s uplatniteľnými pravidlami, či už ide o pokuty alebo iné opatrenia trestnej povahy bez ohľadu na to, či majú peňažnú alebo inú povahu. Tieto druhy postihu sa považujú za správne sankcie. Podľa zásady č. 6 tohto odporúčania je nevyhnutné v rámci správneho konania vo veciach správnych sankcií poskytovať okrem záruk spravodlivého správneho konania v zmysle rezolúcie (77)31 aj pevne zavedené záruky v trestnom konaní.

Správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších čŕt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi.

Podľa § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom do 28. februára 2017 fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na

starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 241 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov na pokuty a na penále platia ustanovenia § 142 ods. 6 a 7, § 143 ods. 3 a § 145 až 147 o poistnom primerane.

Podľa § 147 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov právo predpísať poistné sa premlčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 9 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o uložení pokuty a penále.

Podľa § 172 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov na konanie vo veciach sociálneho poistenia sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní. Všeobecný predpis o správnom konaní sa nevzťahuje ani na konanie vo veciach starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom.

Podľa § 172 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, príspevku na starobné dôchodkové sporenie v sporných prípadoch, o pokute, penále, povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty, penále a o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že zákonodarca v zákone o sociálnom poistení ustanovuje fyzickým a právnickým osobám povinnosť platiť poistné a ustanovuje aj jeho splatnosť. Pre prípad nesplnenia si tejto povinnosti súčasne v ustanovení § 240 ods. 1 ustanovuje oprávnenie sociálnej poisťovne predpísať penále, ako sankciu za nesplnenie si zákonnej povinnosti zaplatiť poistné riadne a včas. V právnej norme ustanovenej v § 147 ods. 1 zákona o sociálnom poistení zákonodarca stanoví, že právo predpísať poistné sa premlčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Zákonodarca nedefinuje čo je premlčanie, ani neupravuje komplexne tento právny inštitút v žiadnom odvetví súkromného či verejného práva. Čiastkovú právnu úpravu premlčania nachádzame v jednotlivých právnych predpisoch predovšetkým súkromnoprávneho charakteru. Jedná sa predovšetkým o dĺžku premlčacej doby, úpravu pravidiel jej plynutia a právne následky premlčania, spravidla vo vzťahu ku vymedzenému predmetu premlčania. V súkromnom práve v Občianskom zákonníku (čiastočne v Obchodnom zákonníku a Zákonníku práce) nachádzame aj niektoré všeobecné pravidlá uplatniteľné pre využitie inštitútu premlčania vo vzťahu k predmetu premlčania, ktorý má súkromnoprávny charakter.

Právna teória premlčanie (praescriptio) ako komplexný právny inštitút, ktorý sa uplatňuje vo viacerých právnych odvetviach súkromného i verejného práva spája s uplynutím času ako právne významnej skutočnosti. Premlčanie potom vníma ako jeden z právnych následkov márneho uplynutia lehoty, bez toho aby oprávnený subjekt uplatnil, respektíve vykonal svoje právo, oprávnenie. Podstata premlčania spočíva v tom, že ak sa určité právo po zákonom stanovenú lehotu (premlčaciu lehotu) nevykonáva alebo v priebehu premlčacej lehoty neuplatní, nemôže byť po jej uplynutí priznané, vykonané.

V súkromnoprávných vzťahoch premlčanie podľa kontinentálnej právnej teórie nemá za následok zánik práva (preklúziu), ale len jeho oslabenie. Vo vzťahu k predmetu premlčania, ktorý má verejnoprávny charakter, však toto pravidlo bude zväčša prelomené (článok 2 Ústavy Slovenskej republiky). Aj z toho možno vyvodíť, že inštitút premlčania sa vo verejnoprávnej sfére uplatňuje modifikovane.

Premľčanie prebieha v dvoch fázach. Prvou je márne uplynutie premľčacej lehoty a druhou uplatnenie námietky premľčania.

Márne uplynutie premľčacej lehoty je objektívna právna skutočnosť a má za následok premľčanie práva. V danej veci ustanovenie § 240 v spojení s ustanovením § 241 ods. 1 a ustanovením § 147 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov priznáva právo, oprávnenie sociálnej poisťovne predpísať penále dlžníkovi v premľčacej lehote desiatich rokov. Premľčacia lehota je stanovená presnou dobou začiatku plynutia a jej koncom. Z toho dôvodu súdna prax vyvodila, že nie je možné posudzovať premľčanie bez toho, aby bol presne stanovený začiatok premľčacej lehoty vo vzťahu k predmetu premľčania.

Zákon č. 461/2003 Z. z. používa pojem premľčanie, avšak o premľčanie v súkromnoprávnom zmysle sa môže jednať v predpise verejného práva len vtedy, ak tento predpis v rámci ustanovení, ktoré pojednávajú o premľčaní výslovne stanovuje, že správny orgán prihliadne na premľčanie len na námietku účastníka konania. Pokiaľ takéto ustanovenie predpis verejného práva neobsahuje, je výrazom „premlčanie“ fakticky mienená preklúzia, ku ktorej správny orgán prihliada z úradnej povinnosti. Povinnosťou orgánu štátnej moci pri aplikácii zákonnej úpravy je vykladať právnu normu na vec sa vzťahujúcu v súlade s účelom a zmyslom zákona zákonodarcom sledovaného a súčasne vykonať konformný výklad príslušnej právnej normy v súlade s ústavou a medzinárodnými dokumentmi. Z uvedeného dôvodu vychádzajúc z účelu a zmyslu zákonnej úpravy vo vzťahu predpísania penále za nesplnenie si zákonnej povinnosti zaplatiť poisťné riadne a včas pri aplikácii čl. 6 Dohovoru, pokiaľ aj zákonodarca používa gramatické vyjadrenie „premlčanie“, obsahom zákonná úprava plynutia lehoty spĺňa znaky „preklúzie“, z ktorých dôvodov, lehota stanovená na predpísanie penále v zákone o sociálnom poistení je prekluzívna, a nie premľčacia. Penále musí sociálna poisťovňa predpísať v lehote stanovenej zákonom právoplatne a nestačí, aby v tejto lehote bolo vydané neprávoplatné rozhodnutie o predpísaní penále.

Uplatnením, respektíve vykonaním práva v danej veci je potrebné podľa odvolacieho súdu rozumieť rozhodnutie o predpísaní penále, ktoré je právoplatné. Samotné vydanie správneho rozhodnutia má za následok len to, že správny orgán, ktorý rozhodnutie vydal, je ním viazaný. Nie je mim viazaný účastník správneho konania, a to až do doby, kým rozhodnutie nenadobudne právoplatnosť. Právoplatnosť je vlastnosť rozhodnutia, ktorá spočíva v záväznosti a zásadnej nezmeniteľnosti rozhodnutia. Až nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia sa rozhodnutie stáva záväzným ohľadom predmetu, ktorého sa rozhodnutie týka (objektívne medze) a osôb, ku ktorým sa rozhodnutie vzťahuje (subjektívne medze).

Právny poriadok v súvislosti s plynutím premľčacej (prekluzívnej) lehoty umožňuje zastavenie jej plynutia, hovoríme o spočívaní premľčacej lehoty (praescriptio dormit). Ide spravidla o situácie, keď v dôsledku právne relevantnej prekážky sa plynutie premľčacej lehoty zastavuje a premľčacia lehota neplynie. Po odpadnutí prekážky plynie premľčacia lehota ďalej alebo dochádza k jej pretrhnutiu a začína plynúť odznova. Spočívanie premľčacej lehoty zabezpečuje nemožnosť premľčania práva počas lehoty, v ktorej sa účastník právneho vzťahu domáha svojho práva, oprávnenia v konaní u príslušného orgánu.

Odvolací súd i vo vzťahu vyššie uvedeného posudzoval, či v prejednávanej veci došlo začatím konania o predpísaní penále k spočívaniu premľčacej lehoty. Zákon o sociálnom poistení odpoveď na uvedenú otázku nedáva. Rovnako ani správny poriadok, ktorého aplikácia je v tomto prípade vylúčená podľa zákona o sociálnom poistení, výslovne neuvádza, že počas správneho konania premľčacia lehota spočíva.

Odvolací súd upriamuje pozornosť tiež na to, že keďže zákonná úprava noriem verejného práva, zákon o sociálnom poistení, neobsahuje inštitút spočívania premľčacej lehoty, nie je možné konštatovať, že v prejednávanej veci došlo k spočívaniu premľčacej lehoty počas správneho konania, ktorá sa viaže k právu sociálnej poisťovne predpísať penále. Táto skutočnosť, ako i skutočnosť, že právna úprava noriem verejného práva neobsahuje ustanovenie o tom, že správny orgán prihliada k premľčaniu len na námietku účastníka konania, dotvrdzuje záver, že výraz „premlčanie“ fakticky znamená preklúziu práva,

ku ktorej správny orgán prihliada z úradnej povinnosti.

Z uvedených hľadísk vychádzal odvolací súd aj v danom prípade pri posudzovaní plynutia zákonnej lehoty ustanovenej v § 147 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vo vzťahu k predpísaniu penále, keď v predmetnej veci ide o preskúmavanie zákonnosti rozhodnutí a postupov správneho orgánu o postihu žalobkyne za nesplnenie povinnosti platiť poistné riadne a včas podľa zákona o sociálnom poistení, a preto pri aplikácii čl. 6 ods. 1 prvá časť Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, predpísanie penále je sankciou za nesplnenie si zákonnej povinnosti.

Skutkové okolnosti vyplývajúce z administratívneho spisu potvrdzujú, že v prejednávanej veci bolo vydané rozhodnutie prvostupňovým správnym orgánom o predpísaní penále. To bolo žalobkyňou napadnuté riadne a včas odvolaním. Podanie odvolania malo za následok odklad právoplatnosti rozhodnutia (suspenzívny účinok). Druhostupňový správny orgán - žalovaná rozhodla o podanom odvolaní tak, že rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu zmenila. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť jeho dorúčením žalobkyňi (14. septembra 2015). Podľa odvolacieho súdu až do okamihu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia žalovanej mohlo dôjsť k uplatneniu práva predpísať penále a to tak, že sociálna poisťovňa predpíše penále v lehote stanovenej zákonom právoplatne a nestačí, aby v tejto lehote bolo vydané neprávoplatné rozhodnutie o predpísaní penále.

Vzhľadom k uvedenému vyššie odvolací súd námietku, ktorou žalobkyňa v odvolaní namietala, že rozhodnutie žalovanej bolo vydané 8. septembra 2015, teda v čase, kedy už uplynula lehota 10 rokov na predpísanie penále za obdobie nezaplateného poistného za mesiace marec 2005 až jún 2005, vyhodnotil ako dôvodnú.

K ďalším odvolacím námietkam odvolací súd uvádza, že ťažké zdravotné následky manžela žalobkyne, ktoré si vyžadujú zvýšené náklady na lieky, prepravu autom a zvýšenú opateru z jej strany, nepredstavujú relevantné námietky vo vzťahu k predmetu konania, ktoré by boli spôsobilé privodiť žalobkyňi úspech v konaní. Odvolací súd tieto námietky vyhodnotil za nedôvodné.

Z uvedených dôvodov odvolací súd vyhovel podanému odvolaniu žalobkyne a s prihliadnutím na všetky konkrétne okolnosti daného prípadu rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26. februára 2016, č. k. 2S 43/2015-17 podľa § 250ja ods. 3 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku zmenil tak, že zrušil rozhodnutie žalovanej a vec jej vrátil na ďalšie konanie (§ 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku).

VI.

Trovy prvostupňového a odvolacieho konania

Žalobkyňa bola v konaní úspešná, má preto právo na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania. Žalobkyňa si však náhradu trov prvostupňového ani odvolacieho konania neuplatnila, a preto jej odvolací súd náhradu trov konania nepriznal (§ 250k ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1, s § 224 ods. 1 a s § 151 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku a v spojení s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku).

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.